

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 22.12.2006
COM(2006) 863 konč.

**SPOROČILO KOMISIJE SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU,
EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

**Načini sodelovanja na področju naključnega ali namernega onesnaženja morja po letu
2007**

**SPOROČILO KOMISIJE SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU,
EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

**Načini sodelovanja na področju naključnega ali namernega onesnaženja morja po letu
2007**

(Besedilo velja za EGP)

1. UVOD

Ukrepi, ki jih je po letu 1978 Skupnost sprejela na področju naključnega ali namernega onesnaženja morja, so omogočili postopen razvoj sodelovanja med državami članicami in Komisijo.

Na podlagi pridobljenih izkušenj je bil leta 2000 z Odločbo št. 2850/2000/ES Parlamenta in Sveta vzpostavljen okvir Skupnosti za sodelovanje na področju naključnega ali namernega onesnaženja morja¹. Omogočil je poenostavitev že sprejetih ukrepov, saj je povečal njihovo usklajenost in jih vključil v enoten okvir sodelovanja, ki zajema obdobje med 1. januarjem 2000 in 31. decembrom 2006.

Pripravljenost in odzivanje na onesnaženje morja temeljita na treh stebrih: na razvoju ukrepov pripravljenosti, informacijskem sistemu Skupnosti za lažjo izmenjavo informacij med državami članicami in na hitrejšem odzivanju prek mehanizma Skupnosti za civilno zaščito².

Okvir Skupnosti za sodelovanje je bil od svoje vzpostavitve naprej enoten forum za izmenjavo dobrih praks med državami članicami ter je prispeval k veliko boljši pripravljenosti pristojnih in sodelujočih pri ukrepih za zmanjševanje naključnega ali namernega onesnaženja morja v državah članicah.

Danes v okviru Skupnosti za sodelovanje dejavno sodeluje 20 držav članic skupaj z Norveško in Islandijo.

Po letu 2001 je na ravni Skupnosti na področju preprečevanja onesnaževanja morja ter pripravljenosti in odzivanja nanj prišlo do novih dogodkov, zlasti z ustanovitvijo Evropske agencije za pomorsko varnost (EMSA)³.

To sporočilo je pregled ukrepov Skupnosti v zvezi s pripravljenostjo na onesnaženje morja in odzivanjem nanj, v njem pa je navedeno, kako bosta njihovo nadaljevanje in razvoj v celoti zagotovljena po letu 2007, ko se izteče okvir Skupnosti za sodelovanje.

¹ Odločba št. 2850/2000/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. decembra 2000 o vzpostavitvi okvira Skupnosti za sodelovanje na področju naključnega ali namernega onesnaženja morja.

² Odločba Sveta 2001/792/ES, Euratom, o vzpostavitvi mehanizma Skupnosti za pospeševanje okrepljenega sodelovanja na področju civilne zaščite.

³ Uredba (ES) št. 1406/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2002 o ustanovitvi Evropske agencije za pomorsko varnost.

2. PREGLED UKREPOV SKUPNOSTI NA PODROČJU ODZIVANJA NA ONESNAŽENJE MORJA

2.1 Okvir Skupnosti za sodelovanje na področju naključnega ali namernega onesnaženja morja

Okvir Skupnosti za sodelovanje na področju naključnega ali namernega onesnaženja morja, vzpostavljen decembra 2000, temelji predvsem na izkušnjah, ki so bile na ravni Skupnosti na tem področju pridobljene po letu 1978.

Cilj okvira Skupnosti, ki temelji na členu 175 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti, je podpreti in dopolniti prizadevanja držav članic za varstvo morskega okolja, obale in zdravja ljudi pred tveganjem naključnega ali namernega onesnaženja na morju, razen stalnih tokov onesnaževanja s kopnega. Nanaša se na naključno ali namerno onesnaženje – ne glede na to, ali izvira z ladij, morskih ploščadi, obale ali rečnih ustij – in vključuje izpuste škodljivih snovi v morsko okolje, vključno s tistimi, ki so povezani z navzočnostjo potopljenega materiala, na primer streliva.

Cilj okvira Skupnosti za sodelovanje je predvsem prispevati k boljši usposobljenosti držav članic za ukrepanje ob nenamernem izlitju ali neposredni nevarnosti izlitja nafte ali drugih škodljivih snovi v morje. Njegov namen je tudi prispevati k preprečevanju tveganj in izboljšati razmere za učinkovito vzajemno pomoč med državami članicami. In nazadnje, namenjen je spodbujanju sodelovanja med državami članicami za zagotovitev nadomestila škode v skladu z načelom „onesnaževalec plača“.

Okvir za sodelovanje se izvaja na podlagi letnega delovnega načrta, ki temelji zlasti na prednostnih nalogah, ki se vsako leto pripravijo z državami članicami. Ukrepi lahko potekajo v obliki predavanj in seminarjev, izmenjav strokovnjakov, vaj ali v obliki pilotnih projektov, namenjenih izpopolnitvi tehnik in metod posredovanja in odpravljanja posledic. Izvajajo se tudi ukrepi, namenjeni oceni vpliva izrednega dogodka na okolje ali učenju iz posredovanja med nesrečo. Prvotno so bila za navedene ukrepe za obdobje 2000–2006 dodeljena proračunska sredstva v višini 7 milijonov EUR.

Leta 2003 je Parlament priznal pomen okvira Skupnosti in referenčne zneske prilagodil tako, da se je upoštevala širitev. Finančna sredstva za navedeno obdobje so se povečala na 12,6 milijona EUR.

Okvir Skupnosti za sodelovanje je na spletni strani Komisije vzpostavil tudi informacijski sistem Skupnosti (CIS), da bi si lahko države članice izmenjale podatke v zvezi z odzivno zmogljivostjo in ukrepi, sprejetimi ob naključnem ali namernem onesnaženju morja. Informacijski sistem Skupnosti obsega domačo stran Skupnosti in informacije o razpoložljivih intervencijskih sredstvih na ravni držav, ki so na voljo na spletnih straneh vsake države.

Komisiji pomaga upravljalni odbor (MCMP – Management Committee for Marine Pollution), ki združuje strokovnjake iz uprav držav članic (okolje, promet ali obalne straže). Upravljalni odbor ima poleg glasovanja o prednostnih nalogah tudi vlogo edinstvenega evropskega foruma za izmenjavo dobrih praks med državami članicami.

Evropska morja pokrivajo številni regionalni sporazumi (Barcelonska konvencija, Bonski sporazum, Helsinška konvencija) in Komisija ima osrednjo vlogo z dejavnim sodelovanjem v skupinah, ki se ukvarjajo z odzivanjem na onesnaževanje morja. Vendar pa je upravljalni odbor edini instrument na ravni Skupnosti, v katerem so zastopani strokovnjaki iz vseh regionalnih območij.

2.2 Odzivanje na nesreče onesnaženja morja

Kadar je ob nesreči obseg katastrofe tako velik, da odzivna zmogljivost države ne zadostuje, se lahko od leta 2001 prizadeta država obrne na mehanizem civilne zaščite ter na Center za spremljanje in obveščanje (MIC – Monitoring and Information Centre).

Mehanizem civilne zaščite je bil vzpostavljen leta 2001, in sicer zato, da bi na prošnjo pomagal v nujnih primerih ter prispeval k boljšemu usklajevanju intervencijske pomoči držav članic in Skupnosti.

Medtem ko več regionalnih sporazumov o naključnem onesnaževanju morja lajša vzajemno pomoč in sodelovanje med državami članicami na tem področju, je mehanizem civilne zaščite referenčni instrument na ravni Skupnosti za lažjo mobilizacijo nujne pomoči držav članic med nesrečo onesnaženja morja.

Pri nesreči, kakršna je bila nesreča tankerja *Prestige*, se je MIC nemudoma odzval na prošnje za pomoč španskih organov ter omogočil hitrejšo razpoložljivost specializiranih ladij, plavajočih pregrad in nadzornih letal. Tudi Komisija je hitro vzpostavila misijo opazovalcev v Galiciji. Prispevala je tudi k zagotovitvi sodelovanja med Španijo, Portugalsko in Francijo, tremi državami, ki jih je nesreča prizadela, da bi vsaka izmed njih imela na voljo ustrezna sredstva. In končno, posredovala je satelitske posnetke katastrofe, ki so jih analizirali v Skupnem raziskovalnem središču Komisije.

Leta 2006 se je MIC nemudoma odzval na prošnjo libanonskih organov za pomoč pri obvladovanju onesnaženja, ki je prizadelo Libanon. Čeprav so še vedno potekali spopadi, je MIC poslal skupino strokovnjakov, da bi na terenu ocenila potrebe ter lokalnim organom zagotovila znanstveno in tehnično podporo. Prek centra MIC je bilo mogoče v Libanon dostaviti specializirano opremo, ki jo je zagotovilo pet držav članic. MIC je državam članicam posredoval tudi analizo satelitskih posnetkov. Tak odziv na svetovni ravni je omogočila neformalna mreža držav članic, vzpostavljena v okviru Upravljalnega odbora za onesnaževanje morja (MCMP): države iz različnih regionalnih območij so začele skupaj pošiljati svojo opremo v tretje države.

2.3 Vloga Evropske agencije za pomorsko varnost (EMSA)

Evropska agencija za pomorsko varnost (EMSA) je bila ustanovljena⁴ leta 2002, da bi zlasti Komisiji in državam članicam pomagala izvajati zakonodajo Skupnosti na področju pomorske varnosti in preprečevanja onesnaževanja morja z ladij.

Leta 2004 so se naloge Agencije razširile na podlagi Uredbe (ES) št. 724/2004, ki Agenciji nalaga posebne obveznosti na področju odzivanja na onesnaženje z ladij v Skupnosti.

Na podlagi navedene uredbe mora Agencija⁵ državam članicam in Komisiji zagotoviti tehnično in znanstveno pomoč na področju naključnega ali namernega onesnaženja z ladij ter na prošnjo za pomoč podpreti mehanizme odzivanja držav članic na onesnaženje. Njeni

⁴ Uredba (ES) št. 1406/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2002 o ustanovitvi Evropske agencije za pomorsko varnost.

⁵ Uredba (ES) št. 724/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. marca 2004 o spremembi Uredbe (ES) št. 1406/2002 o ustanovitvi Evropske agencije za pomorsko varnost.

ukrepi podpirajo okvir Skupnosti za sodelovanje na področju naključnega ali namernega onesnaženja morja in mehanizem Skupnosti.

Agencija je oktobra 2004 sprejela delovni načrt za pripravljenost in odzivanje na onesnaženje z nafto (v nadaljnjem besedilu „delovni načrt“)⁶, kot ga predvideva Uredba, da bi zagotovila celosten okvir za svoje ukrepanje v zvezi s preprečevanjem onesnaženja z nafto in odzivanjem na tako onesnaženje.

Države članice, ki so jih prizadele nesreče, lahko od marca 2006 Agencijo zaprosijo za najem plovil za ukrepanje po onesnaženju, da bi tako z dodatnimi sredstvi podprla ukrepe, ki jih te države sprejemajo pri odzivanju na onesnaženje. Navedena plovila so se določila na podlagi javnega razpisa in bodo zasidrana na štirih območjih, ki pokrivajo evropska morja. Plovila, ki jih je najela Agencija, bodo na prošnjo dane na razpolago državam članicam, in sicer prek mehanizma Skupnosti za civilno zaščito.

Osebe Agencije, ki se ukvarja z odzivanjem na onesnaženje morja, se je v letu 2005 močno povečalo in odslej šteje okoli 20 oseb.

3. PREGLED UKREPOV, SPREJETIH V OKVIRU SKUPNOSTI ZA SODELOVANJE NA PODROČJU PRIPRAVLJENOSTI

3.1 Okvir Skupnosti je omogočil izvajanje ukrepov s precejšnjim učinkom

Po letu 2000 je bilo sprejetih več kot 40 ukrepov, ki so večinoma obsegali delavnice, pilotne projekte ali tečaje usposabljanja. Prednost je imela evropska razsežnost projektov: spodbujali so se projekti, v katerih sta sodelovali najmanj dve državi članici.

Zadevni ukrepi so bili različni: raziskave o okoljski škodi, razmišljanje o vlogi lokalnih skupnosti pri pripravljenosti in odzivanju na onesnaženje morja, ali ukrepi v zvezi z odstranjevanjem nafte, ravnanjem z izlito nafto ali vlogo prostovoljcev med katastrofo velikih razsežnosti.

Drugi referenčni ukrepi so izpolnjevali bolj posebne cilje okvira Skupnosti za sodelovanje.

Eden od projektov se je ukvarjal s strelivom, odvrženim v morje, in metodami za njegovo nevtralizacijo. Zaključki navedenega projekta in študije, izvedene v okviru nekaterih regionalnih sporazumov (zlasti HELCOM), so omogočili znaten napredek pri tem vprašanju.

V zvezi z odzivanjem na namerno onesnaženje je več ukrepov, namenjenih nezakonitemu izlitju z ladij, omogočilo spodbujanje izmenjav med državami članicami. Poleg tega je bila znotraj Komisije ustanovljena skupina strokovnjakov, ki se ukvarja s satelitskim spremljanjem onesnaževanja morja z nafto (EGEMP).

Izmenjava izkušenj na evropski ravni, ki je glavna dodana vrednost ukrepov Skupnosti na področju pripravljenosti, je potekala z več ukrepi, katerih vpliv je bil precejšen. Med drugim je bil leta 2002 uveden program izmenjave strokovnjakov med državami članicami

⁶ Delovni načrt je upravni odbor Agencije sprejel na svojem devetem srečanju v Lizboni 21. in 22. oktobra 2004 (spletna povezava: <http://www.emsa.eu.int>).

(EUMAREX) za spodbujanje usposabljanja in izmenjave izkušenj. Od leta 2004 je v njem sodelovalo 111 udeležencev iz 15 različnih držav, ki so jih sprejeli v skoraj dvajsetih državah.

In končno, informacijski sistem Skupnosti (CIS) na spletni strani Komisije se je v obdobju 2000–2006 redno posodabljal, zlasti ob upoštevanju širitve. Države članice CIS pogosto označujejo kot enoten instrument, ki predstavlja sodelovanje Skupnosti na področju onesnaževanja morja.

V vmesni oceni programa, izvedeni marca 2004, in skupni oceni programov civilne zaščite, izvedeni julija 2005, je bilo poudarjeno, da so ukrepi pripravljenosti omogočili spodbudne rezultate na nacionalni, regionalni in lokalni ravni, na primer boljše obveščanje javnosti ali zavedanje pomena pripravljenosti. Poleg tega so ukrepi prispevali k preprečevanju tveganj. In končno, naložbe v usposabljanje, izmenjava izkušenj in pripravljenost so zadnja leta omogočile razvoj „skupne kulture“ na področju naključnega onesnaževanja morja.

3.2 Okvir Skupnosti je spodbudil nastanek drugih zakonodajnih instrumentov

Odkar je bil sprejet okvir Skupnosti za sodelovanje, so začetne cilje v nekaterih primerih zamenjali nekateri zakonodajni instrumenti.

Namen okvira sodelovanja je bil „pospeševati sodelovanje med državami članicami z namenom, da se zagotovi nadomestilo škode v skladu z načelom onesnaževalec plača“. Organizirane so bile delavnice in pilotni projekti, zlasti po nesreči tankerja *Prestige*. Hkrati se je razvijala zakonodaja o okoljski škodi, in sicer s sprejetjem Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2004/35/ES z dne 21. aprila 2004 o okoljski odgovornosti v zvezi s preprečevanjem in sanacijo okoljske škode. Čeprav Direktiva le delno zajema naključno onesnaževanje morja, kljub temu pomeni prvi korak k vzpostavitvi skupnega okvira odgovornosti za preprečevanje okoljske škode, ki je posledica tovrstnih nesreč.

Začetni cilji okvira Skupnosti so bili okrepiti sodelovanje med državami članicami v zvezi z namernim onesnaženjem in nezakonitimi izlitji z ladij. Pravni okvir za navedene ukrepe odslej zagotavlja Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/35/ES o onesnaževanju morja z ladij in uvedbi kazni za kršitve, priložena Okvirnemu sklepu Sveta 2005/667/PNZ o okrepitvi kazenskoopravnega okvira za izvrševanje zakonodaje proti onesnaževanju morja z ladij.

Okvirni sklep državam članicam namreč nalaga, da morajo določiti kontaktne točke in predvideti obveznosti obveščanja v primeru onesnaženja, ki bi lahko prizadelo druge države članice. Poleg tega vsebuje določbe za lažjo izbiro pristojnega kazenskega sodišča za izvrševanje zakonodaje proti onesnaževanju morja z ladij.

V drugih zakonodajnih instrumentih je poudarjena dodana vrednost sodelovanja Skupnosti na področju pripravljenosti in odzivanja.

V tematski strategiji za varstvo in ohranjanje morskega okolja, ki jo je Komisija sprejela 24. oktobra 2005⁷, so določeni cilji in skupna načela na ravni Skupnosti, ki se bodo izvajali na ravni morskih regij. Vsaka regija bo morala opredeliti regionalne okoljske cilje ter pripraviti kazalnike in nadzorne ukrepe za oceno napredka pri uresničevanju teh ciljev. Predvidena je vključitev ukrepov in posebnih ciljev na področje pripravljenosti na onesnaženje.

⁷ Tematska strategija za varstvo in ohranjanje morskega okolja COM(2005) 504, 24.10.2005.

In končno, Komisija je 7. junija 2006 objavila zeleno knjigo z naslovom „Prihodnji pomorski politiki Unije naproti: evropska vizija za oceane in morja“, v kateri sta poudarjena medsebojno delovanje in odvisnost med sektorji, povezanimi z morjem, vključno kar zadeva pripravljenost in odzivanje na onesnaženje morja.

4. OKREPITEV IN NADALJEVANJE UKREPOV PRIPRAVLJENOSTI IN ODZIVANJA PO 1. JANUARJU 2007

4.1 Izboljšati pripravljenost po letu 2007

Večja usklajenost politike Skupnosti na področju pripravljenosti na onesnaženje morja

Dosedanji ukrepi so imeli velik vpliv. Prispevali so k nastanku nekaterih zakonodajnih instrumentov.

Obenem je Komisija, ki se je zavedala pomena tega vprašanja, želela nadaljevati in okrepiti obstoječe ukrepe, saj je predlagala vedno večjo vlogo Evropske agencije za pomorsko varnost pri pripravljenosti in odzivanju na onesnaženje morja.

Komisija spodbuja večjo usklajenost politike Skupnosti na tem področju: pri tem ne gre za prenovno trenutnega okvira Skupnosti za sodelovanje, temveč za nadaljevanje ukrepov pripravljenosti in njihovo okrepitev, in sicer v čim bolj ustreznem okviru.

Evropska agencija za pomorsko varnost namerava nadaljevati in razvijati ukrepe pripravljenosti

Vloga Evropske agencije za pomorsko varnost se je na področju pripravljenosti na onesnaženje morja precej povečala.

Uredba (ES) št. 1406/2002 o ustanovitvi Agencije, kakor je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 724/2004, je omogočila izvajanje nekaterih ukrepov pripravljenosti. Kot je navedeno v delovnem načrtu za pripravljenost in odzivanje na onesnaženje z nafto (glej točko 2.3), Agencija v okviru Uredbe sprejema tudi ukrepe v zvezi s pripravljenostjo kot sredstva za vzpostavitev učinkovitih odzivnih postopkov.

Leta 2005 je EMSA organizirala delavnice na temo odzivanja na onesnaženje morja in objavila študijo o uporabi disperznih medijev. Leta 2006 je še naprej organizirala delavnice na temo odzivanja na kemično onesnaženje ali satelitsko opazovanje onesnaženja.

V skladu z delovnim načrtom je v predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o večletnem financiranju Agencije⁸, ki je trenutno v razpravi⁹, navedeno, da bo Agencija „nadaljevala dejavnosti podpore na področju informacij, koordinacije, sodelovanja in operativne pomoči“.

⁸ Predlog Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o večletni denarni podpori dejavnosti Evropske agencije za pomorsko varnost na področju odzivanja na onesnaženje z ladij in o spremembah Uredbe (ES) št. 1406/2002.

⁹ Ta predlog uredbe je Svet sprejel že junija 2006, Evropski parlament pa septembra 2006.

Agencija je v svojem delovnem programu za leto 2007 navedla, da namerava tudi v prihodnje prirediti tovrstne delavnice ali študije. Čeprav bo način financiranja teh dejavnosti drugačen (javni razpis ali neposredna organizacija s strani Agencije namesto sofinanciranja), bodo izpolnjevale cilje, precej podobne ciljem okvira Skupnosti za sodelovanje.

Drugi programi Skupnosti bodo izpolnjevali posebne cilje

V okviru drugih programov Skupnosti, zlasti v okviru politike kohezije in raziskav, se na področju pripravljenosti na naključno ali namerno onesnaženje izvajajo posebni ukrepi, ki se bodo nadaljevali tudi po letu 2007.

Na podlagi teh programov je zlasti mogoče izvajati ukrepe, ki izpolnjujejo nekatere od ciljev okvira Skupnosti za sodelovanje, za katere EMSA ni pristojna: sodelovanje s pristojnimi lokalnimi organi in naravovarstvenimi organizacijami v zvezi s preprečevanjem tveganj in ukrepanjem; študije vplivov na okolje ali čiščenje plaž.

Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR) prek programov za transnacionalno sodelovanje INTERREG trenutno omogoča sofinanciranje preventivnih ukrepov, na primer v zvezi z nadzorom pomorskega prometa, varstvom obalnih območij, strategij in načrtov upravljanja tveganj ter zbirk podatkov in vzorcev. Poleg tega lahko ESRR in Kohezijski sklad v okviru ciljev 1 in 2 kohezijske politike sofinancirata pristaniške naložbe za zmanjšanje tveganj za nesreče ter opremo za hitro posredovanje in ravnanje z odpadnimi snovmi ob onesnaženju. Vse to sofinanciranje se bo lahko nadaljevalo v obdobju 2007–2013, in sicer na podlagi treh ciljev sklada ESRR (konvergenca, regionalna konkurenčnost in zaposlovanje, ozemeljsko sodelovanje) in področij pomoči Kohezijskega sklada. Vendar na podlagi načela „onesnaževalec plača“ regionalna politika na tem področju ne bo zamenjala Mednarodnega sklada za povrnitev škode, nastale zaradi onesnaženja z nafto (FIPOL).

Vprašanje onesnaževanja morja je tudi ena od prednostnih nalog, ki so opredelile program „trajnostni kopenski promet“ v okviru petega in šestega okvirnega programa za raziskave.

Tako je bilo v okviru šestega okvirnega programa za raziskave uvedenih okoli 17 ukrepov, namenjenih vprašanju onesnaževanja morja, ki se še vedno izvajajo. Navedeni ukrepi se nanašajo zlasti na razvoj metodologij za analizo tveganj, orodij za odločanje, sistemov zaznavanja in sistemov za odstranjevanje nafte. Namen drugih raziskovalnih projektov je opredeliti stanje na področju uporabe satelitov. S sedmim okvirnim programom za raziskave (2007–2013) se bo nadaljeval razvoj referenčnih ukrepov na področju onesnaževanja morja. Poleg tega namerava Skupno raziskovalno središče začeti institucionalni ukrep, namenjen nadzoru na morju (MASURE).

Nadaljevala se bo izmenjava dobrih praks na ravni Skupnosti

Ker okvir Skupnosti za sodelovanje ne bo podaljšan, se trenutna oblika upravljalnega odbora (MCMP) ne bo ohranila. Vendar je Komisija prepričana, da tak forum Skupnosti za izmenjavo dobrih praks prispeva k izboljšanju odzivanja na nesreče na evropski ravni.

Zato bo Komisija še naprej vsaj enkrat letno organizirala posebno srečanje, na katerem se bodo zbrali vsi, ki so v državah članicah pristojni za pripravljenost in odzivanje. Ta srečanja, ki so zlasti lahko namenjena izmenjavi izkušenj po nesrečah, bodo potekala v ustreznih forumih ali znotraj EMSA.

4.2 Okrepiti dejavnosti odzivanja na naključno onesnaženje morja po letu 2007

Večja usklajenost odzivanja na evropski ravni

Mehanizem Skupnosti za civilno zaščito je že od leta 2002 referenčni instrument na ravni Skupnosti na področju odzivanja na nesreče onesnaženja morja. Odziv v okviru mehanizma na nesrečo tankerja Prestige ali onesnaženje na libanonskih obalah je dokazal učinkovitost tega mehanizma.

Evropski parlament je v Resoluciji o izboljšanju pomorske varnosti, ki jo je 27. aprila 2004 sprejel na podlagi dela začasnega odbora za izboljšanje pomorske varnosti (MARE), poudaril pomen transnacionalnega sodelovanja za odzivanje na nesreče in potrebo po ustreznem usklajevanju.

Mehanizem Skupnosti za civilno zaščito bo tudi po letu 2007 referenčni instrument za odzivanje na nesreče onesnaženja morja. Ker daje EMSA ob prošnji za pomoč države članice plovila za ukrepanje po onesnaženju na razpolago prek tega mehanizma, je vloga slednjega še toliko večja.

V okviru tega namerava Komisija razviti sodelovanje med Centrom za spremljanje in obveščanje (MIC) ter enoto za odzivanje na onesnaženje morja agencije EMSA, da bi se tako čim bolj učinkovito in usklajeno odzivali na katastrofe. Kot se je pokazalo pri onesnaženju na libanonskih obalah, lahko Agencija ob katastrofah zagotovi tehnično pomoč Komisiji: osebje Agencije, ki ima posebno strokovno znanje in izkušnje, lahko zagotovi podporo centru MIC in/ali prizadeti državi; Agencija lahko državam članicam in Komisiji pomaga tudi pri dobavi in analizi satelitskih posnetkov.

Za lažje tovrstno usklajevanje sta Agencija in MIC formalizirala delovne dogovore: ti se nanašajo zlasti na razvoj sistema vzajemnega opozarjanja, vključitev agencije EMSA v skupni varovani komunikacijski in informacijski sistem za nujne primere, vzpostavljen v okviru Mehanizma civilne zaščite (CECIS), in sodelovanje agencije EMSA v skupinah strokovnjakov, poslanih na teren. Ti dogovori se bodo v prihodnje redno posodabljali.

Okrepitev operativne podpore državam članicam

Komisija želi razviti operativno podporo državam članicam, zlasti z mobilizacijo strokovnega znanja in izkušenj v nujnih primerih ter obveščanjem držav članic o izkušnjah, pridobljenih v takih razmerah.

Mehanizem bo s svojo mrežo, v katero so 24 ur na dan povezane uprave držav članic, še naprej zagotavljal koristno operativno pomoč, in sicer zlasti z izmenjavo informacij o obstoječih potrebah. Komisija želi izboljšati zbiranje podatkov ob nesreči in obveščanje sodelujočih držav o rednem posodabljanju.

Komisija bo še naprej sodelovala z drugimi mednarodnimi organizacijami, vključenimi v odzivanje, na primer regionalnimi sporazumi in agencijami Združenih narodov, kot je bil primer med onesnaženjem v Libanonu.

Informacijski sistem Skupnosti (CIS) zlasti vključuje sredstva, ki jih da na voljo EMSA. Informacijski sistem Skupnosti, ki je imel osrednje mesto v okviru za sodelovanje, bo tudi v prihodnje upravljala Komisija.

5. SKLEPNE UGOTOVITVE

Ukrepi Skupnosti na področju naključnega in namernega onesnaženja morja so se v skoraj tridesetih letih razmahnili: sodelovanje med državami članicami, ki je bilo na začetku neuradno, odslej zaradi lažjega odzivanja temelji na referenčnem instrumentu na evropski ravni, in sicer mehanizmu civilne zaščite. Izkušnje zadnjih katastrof so pokazale, da je bil odziv Evrope v sodelovanju z mednarodnimi organi, pristojnimi na področju onesnaževanja morja, ter s podporo agencije EMSA hiter in učinkovit.

Pretekle nesreče onesnaženja morja so močno vplivale na okolje. Unija mora storiti vse, da se take katastrofe ne bi več ponovile: ukrepi pripravljenosti so torej bolj nujni kot kdaj koli. Čeprav se bo okvir Skupnosti za sodelovanje iztekel, namerava Komisija tudi po letu 2007 nadaljevati in spodbujati svoje ukrepe na področju odzivanja na onesnaženje z ladij. Evropska agencija za pomorsko varnost bo imela na tem področju vedno večjo vlogo. Po letu 2007 bodo ukrepi Skupnosti samo še bolj učinkoviti.